

Žákava

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Blovice

Nadmořská výška: 362 m n. m.

Počet obyvatel: 481

Adresa URL: www.zakava.cz

Okres: Plzeň-jih

GPS souřadnice: 49.629971N, 13.530724E

První pís. zmínka: 1350 (674 let)

PSČ: 332 04

Historie obce Žákava

Obec Žákava je jediná tohoto jména a jedna z nejstarších v Plzeňském kraji. Soudíme tak podle starobylého kostelíka, který je ze 13. století a který pamatuje, když v únoru 1421 táhla Žižkova vojska údolím Úslavy na Plzeň. První písemná zmínka o obci je z roku 1350 a první soupis obcí ve zdejším kraji je z roku 1378 a kromě Žákavé se tam uvádí ještě tyto osady: Babiny, Kamensko a Syrová Hať. Tyto osady zanikly ve válkách husitských a v 30 leté válce. Žákava byla původním sídlem rytířů Žákavců ze Žákavé. Jejich tvrz stávala na skalnaté vyvýšenině, kde dnes stojí čp. 1 a 49. Později se stala majetkem Kokořovců z Kokořova a ve Štáhlavech, kteří ji v roce 1587 koupili. Mimo tuto tvrz byl v obci též zemanský statek, který stával na stráni nad Úslavou. Tento statek byl později opuštěn a přeměněn ve špýchar, který zde dodnes stojí. Sem se sváželo obilí z okolních obcí, které sedláci museli odvádět vrchnosti. Ke statku patřila část vsi i s kostelem. Byl to majetek pánů z Litic a Lopaty, kteří do Žákavé také dosazovali faráře. Od Žákavé směrem ke Zdemyslicům u řeky, kde se dodnes říká v hrádku a jsou stále znatelné rozvaliny, stávala ve středověku tvrz Pokojnice. Blízko ní stávala vesnička Pokojnice zvaná. V letech 1384 - 1405 byl držitelem této tvrze Aleš z Pokojnic, který byl též purkrabím na blízkém hradě Vlčtejn a uvádí se také jako patron v Žákavé. Tvrz i osada zanikly po roce 1450. Že krajina kolem Žákavé byla osídlena od pradávna, o tom svědčí velké pohanské sídliště v lese Svárči a nálezy v Trykarojc skále. Zde roku 1869 při lámání kamene byly nalezeny asi loket pod povrchem dláto, hrot, jehlice, kruhy malé i velké, tři kusy ze srpů a kus nezpracovaného bronz. Množství mohyl ve Svárči, jejichž zbytky jsou ještě dnes dobře patrné, bylo na konci minulého století rozebráno a hojný materiál, který v nich byl nalezen, byl dán do archeologické sbírky na zámek Kozel. Později byla valná část těchto sbírek darována do muzea ve Vídni, Městského muzea v Plzni a Národního muzea v Praze. Nejvíce věcí je dnes v muzeu ve Vídni. Průzkum mohyl vedl vrchní zahradník na Kozlu František Franz. Obec Žákava byla jedna z prvních, kde byla zřízena obecná škola a to v roce 1796. Tuto školu navštěvovaly též děti z Nezvěstic a Milínova. 18. října 1880 byl položen základní kámen ke stavbě nové školní budovy. Během roku 1881 byla škola postavena a ještě téhož roku vysvěcena. V té době byla docházka do školy nepovinná, děti chodily do školy od 6 do 12 let, nejvíce v zimní době. V roce 1893 byla založena „Kampelička“, úvěrní a záloženský spolek pro Žákavou a okolí. I zde měl velkou zásluhu učitel Tomáš Kuchynka. O jeho obětavosti a zápalu pro věc svědčí, že když se konal v Klatovech kurs o správném vedení Kampeliček, šel do Klatov pěšky, protože neměl peníze na vlak. Z Kampeličky se stal časem spolek, který byl pro Žákavou a celé okolí velkým přínosem, neboť poskytoval občanům laciný úvěr. V roce 1939 si Kampelička postavila novou budovu, kde měla úřadovnu, dále dva byty a vedle obecní úřad. Po zrušení Kampeliček a převedení obecního úřadu tuto budovu zakoupilo družstvo Jednota, které tam má dnes

svoji prodejnu. Směrem k Apoleně, jejíž sloup stál na rozcestí Žákava, Nezvěstice, Spálené Poříčí a Milínov, byl v roce 1901 postaven železný most přes potok Bradavu. Dříve se jezdilo přes potok a dodnes se tam říká "Za brodem". Most stál 441 zlatých 81 krejcarů a byl zaplacen z půjčky u Kampeličky. Při velké průtrži mračen v roce 1925 byl tento most zničen. V roce 1926 pak nákladem okresu byly postaveny tři nové betonové mosty. V roce 1929 byl postaven most přes řeku Úslavu do Pokojnic za 120 000,- Kčs. Část byla hrazena příspěvkem majitelů pozemků, kteří mají pole za řekou, a to 50,- Kčs za 1 korec, zbytek pak výpůjčkou u Kampeličky. V Dlouhém směrem ke Zdemyslicům v roce 1914 postavila správa státních drah štěrkovnu s lanovou dráhou, kde se vyráběl štěrk pro potřeby drážní. V roce 1920 zde byla postavena i velká pila, která rovněž pracovala pro potřeby dráhy. Tyto podniky zaměstnávaly 80 lidí z celého okolí. V roce 1927 pak byly zrušeny, jelikož prý byly pasivní a nevyplácely se. Po první světové válce došlo k parcelaci dvora hraběte Valdštejna, 111 ha polí si zakoupili občané a u dvora zůstalo 68 ha. Obec pak po delším jednání zakoupila 43,74 ha lesa na Babinách. Obec Žákava také vlastní 30 ha polí, které dříve pronajímala občanům. Celý katastr obce má 946 ha, z toho je 154 ha lesa. Žákava byla roku 1964 sloučena s Nezvěsticemi a Milínovem, znovu se osamostatnila po volbách v roce 1993. Pro malý počet dětí byla v roce 1975 zavřena zdejší škola a v roce 1997 i školka. V budově školy je dnes úřadovna obecního úřadu a část slouží jako sál hospody „U Špejcharu“, která byla ke škole přistavena.

